

*С. Г. Захарова,
к. держ. упр., доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи,
Класичний приватний університет, м. Запоріжжя*

ЕКОДИЗАЙН В КОНТЕКСТІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОЮ СФЕРОЮ УКРАЇНИ

*S. G. Zakharova,
PhD in Public Administration, assistant professor of tourism and hotel and restaurant business,
Classic private university, the city of Zaporizhzhya*

ECODESIGN IN THE CONTEXT OF STATE REGULATION OF HOTEL AND RESTAURANT BUSINESS IN UKRAINE

З метою раціонального використання природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки життєдіяльності людини Україна здійснює на своїй території екологічну політику, спрямовану на збереження природного середовища, захисту життя і здоров'я населення від негативного впливу, зумовленого забрудненням довкілля, досягнення гармонійної взаємодії суспільства і природи, охорону, раціональне використання і відтворення природних ресурсів. В наш час стало цілком зрозумілим, що стан навколишнього природного середовища пов'язаний з характером розвитку суспільства. Сучасні проблеми екології несуть на собі очевидні ознаки катастрофічності. Збентежений людський розум шукає вихід з того критичного стану, що утворився. Раціональне використання природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки життєдіяльності людини – невід'ємна умова сталого економічного та соціального розвитку України, тому у 2010 році Державою був прийнятий Закон „Про основні засади (Стратегію) державної екологічної політики України до 2020 року” [4, с.15]. Сьогодні, щоб готельна індустрія України змогла скласти конкуренцію на світовому ринку, власникам готельних підприємств слід намагатися створити такий напрямок, як екологічні готелі.

For the purpose of rational use of natural resources, environmental safety of human life Ukraine on its territory carries an ecological policy aimed at the preservation of the environment, protection of life and health from the negative effects caused by pollution, achieving a harmonious interaction between society and nature protection, sustainable use and restoration of natural resources. Nowadays it became abundantly clear that the condition of the environment is related with the character of society. Modern problems of ecology bear obvious signs of catastrophic. Confused human mind looks for a way out of the critical condition formed. Rational use of natural resources, environmental safety of human life - an essential condition for sustainable economic and social development of Ukraine, as in 2010, the State adopted the Law „On Basic Principles (Strategy) of the State Environmental Policy of Ukraine till 2020” [4, c.15]. Today, owners of hotel companies should try to create such a direction as ecological hotels, so the hotel industry of Ukraine was able to compete in the global market.

Ключові слова: *Екологія, екодизайн, Державна політика, будівельні матеріали, оздоблювальні матеріали.*

Keywords: *Ecology, Ecodesign, public policy, building materials, finishing materials.*

Постановка проблеми у загальному вигляді. Пріоритет видобувної галузі, розвиток потужностей і практично безконтрольне використання природних ресурсів; проблеми, пов'язані із захованням ядерних та хімічних відходів негативно відображаються на екологічному стані навколишнього середовища та різко погіршують стан здоров'я людей. Велика кількість людей на планеті страждає від хронічних захворювань серцево-судинної системи, дихальних шляхів, шкірних подразнень від синтетичних матеріалів, різноманітних алергій. Але не тільки через це постає питання, що стосується екологічних матеріалів у оздобленні житлових приміщень, але і тому, що треба піклуватись про планету в цілому і глобально вирішувати проблеми, які стосуються екології і всього, що з нею пов'язано.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Наукові дослідження, присвячені питанням екології, її філософським і теоретичним аспектам, В. І. Вернадського, Н.Н. Моїсеева, Р. Карсон, П. Элриха, Т. Мальтуса, Би. Коммонера якнайповніше відбивають динаміку взаємного впливу людини і довкілля.

Слід зазначити праці, що розкривають зв'язок екології і предметної творчості, таких авторів, як Б. Стерлінг, Э. Тоффлер, А. Хэммонд, Д. Хокинс, Г. Галлопин, а також роботи в області соціології, економіки, особливостей взаємовпливу суспільства і природи Ф. Енгельса, Т. Хаавелмо, Г. Дейли, Я. Тинбергена.

Опосередковано, через літературні твори, екологічна проблематика, пов'язана з предметним світом соціальною динамікою, психологічною складовою, розглядається в роботах Д. Орвелла, А. Ван Вогтома, Же. Клейна, С. Лема, П. Акройда і інших авторів.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження державного регулювання готельно-ресторанної індустрії в контексті екологічної політики Держави, використання екологічних матеріалів та рівень ефективності їх використання у оздобленні готельних приміщень, оцінка ситуації щодо виготовлення, раціонального використання та постійного застосування природних матеріалів. Заключні положення міститимуть висновки щодо впливу природних матеріалів на здоров'я людини та доцільність використання екоматеріалів у оздобленні інтер'єрів підприємств гостинності.

Виклад основного матеріалу. Екологічний напрям в дизайні виник в 70-х роках минулого століття і орієнтувався на активний вплив дизайну на охорону і відновлення природного середовища, тобто, на розробку нових матеріалів і технологій, що не завдають шкоди довкіллю; максимальну економію ресурсів і матеріалів; досягнення оптимального співвідношення витрат при виробництві виробу і його довговічності; використання альтернативних джерел енергії.

Принципи екологічного дизайну сформульовані на основі принципів, що відносяться до найрізноманітніших дисциплін, таких, як екологія, енергозбереження, ландшафтна архітектура і природознавство. Спочатку ці принципи були сформульовані у кінці 80-х років минулого століття Б. Моллісоном [2, с. 115] і до їх числа входило: ефективне енергопланування, використання біологічних ресурсів замість викопного пального, використання природних моделей та ін.

Нині створюється нова промислова культура, згідно якої вже на стадіях проектування і виробництва повинна передбачатися можливість „руйнування” („деконструкція”) виробів після їх використання. У основі цієї культури лежить ідея „штучного замкнутого циклу” життя виробу. Перед проектувальниками стоїть завдання сприяти формуванню процесу „зеленого споживання”, тобто, чистому виробництву чистих виробів. У зв'язку з цим сучасні керівні принципи екодизайну ширші [4]:

- проектуються не вироби, а цикли життя виробу;
- використання природних матеріалів, а не штучних;
- зменшення споживання енергії;
- забезпечення довговічності виробу;
- проектування не стільки виробу, скільки способу поводження з ним;
- використання мінімуму матеріалу;
- використання матеріалів, що легко переробляються;
- вироблення виробів придатними для повторного використання;

Сучасний готель покликаний створити комфортабельні умови для проживання гостя і надати йому ряд додаткових послуг [1, с.15].

Інтер'єр – це організація внутрішнього простору будівлі, яка представляє собою створене середовище, що забезпечує умови життєдіяльності людини; складне, багатопланове явище, яке здатне справляти величезний естетичний, психофізіологічний вплив на людину.

Екологічні готелі мають на меті зберігати здоров'я гостей, раціонально використовувати природні ресурси та позиціонують себе як такі, що несуть відповідальність за вплив підприємства на навколишнє природне середовище. Такі готелі, згідно європейським стандартам, повинні відповідати наступним вимогам: мати систему екологічно чистого опалення, власні очисні споруди стічних вод, проводити класифікацію всіх відходів, використовувати електрику, що виробляється за допомогою безпечного для навколишнього середовища палива, для освітлення застосовуються економічні лампи, їжа в таких готелях готується з екологічно чистих продуктів, інколи навіть вирощених на спеціально відведеній території закладу [6].

Якість матеріалу помітно впливає на формування якості навколишнього середовища життя людей. Виробництво сировини, орієнтоване на стійкий розвиток, повторна переробка матеріалів, екологічно чисті виробничі процеси без використання шкідливих речовин користуються все більшою популярністю. Для

будівництва та оздоблення готелів та ресторанів витрачається велика кількість матеріалів. Якість матеріалу помітно впливає на формування якості навколишнього середовища життя людей.

Вибір екологічних матеріалів надає змогу мінімізувати шкоду, яка завдається оточуючому середовищу. Коли справа стосується відповідального вибору матеріалів, екологічні параметри відіграють головну роль. Мається на увазі, що у результаті правильного підходу не вичерпуються природні ресурси, не порушуються екосистеми та не створюються проблеми для майбутніх поколінь.

Ще одним чинником, який слід взяти до уваги є енергетичні витрати. Будинки готелів безпосередньо споживають енергію для освітлення, опалення та охолодження. Однак матеріали також розглядаються та оцінюються з точки зору енергії, що витрачається на їх видобування, виробництво, обробку, доставку, установалення й утилізацію. Чим простіший процес виробництва та коротша відстань, на яку перевозиться матеріал, тим він менш енерговитратний.

Крім цього, належить віддати перевагу матеріалам, які не містять токсичних речовин [5]. Суміш штучних матеріалів стає джерелом токсичних речовин, таких як: формальдегід, фенол, акрілати, фталати, бензол та ін., здатні при великих концентраціях викликати різні недуги – від алергії до астми і злоякісних пухлин. При „неправильному” будівництві і ремонті житло може стати причиною поганого самопочуття і джерелом хвороб.

Останнім часом у будівництві спостерігається тенденція до використання матеріалів і технологій, які не завдають шкоди оточуючому середовищу. Сучасні будівні матеріали можна поділити на дві групи: абсолютно екологічні та умовно екологічні. Екологічні матеріали – це матеріали природного походження. До них належать дерево, ракушняк, камінь, пробка, натуральна шкіра, натуральна оліфа, солома, бамбук, сланець тощо. Такі матеріали людина використовує для будівництва й оздоблення будинків зі стародавніх часів. Але, кажучи про їх використання, треба пам'ятати: якщо самі по собі вони екологічні, то у поєднанні з іншими матеріалами, що не мають природного походження, можуть частково, а іноді й повністю втрачати свої абсолютно екологічні властивості. Умовно екологічні матеріали виготовляють з природних матеріалів. Вони не завдають шкоди людям і навколишньому середовищу, і при цьому мають високі технічні показники. Із умовно екологічних матеріалів перше місце займають цегла, керамічні пористі блоки, пінобетон і керамзитобетон [5].

Чому варто віддати перевагу екологічним будівельним матеріалам? Відповідь гранично проста – щоб бути здоровим і зберегти здоров'я нації. Проблема використання екологічних будматеріалів в будівництві почала широко обговорюватися громадськістю відносно недавно. Однією з причин пильної уваги до цієї теми стали факти звернення до лікарів людей зі скаргами на головний біль, нудоту, подразнення очей та іншими різними алергічними проявами. Усіх пацієнтів об'єднує одне – проживання в нових або нещодавно відремонтованих оселях з використанням неекологічних будівельних матеріалів [6].

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Не дивлячись на те, що ринкові ціни на послуги екоготелів достатньо високі, пріоритетом у цьому, перш за все, має бути збереження навколишнього середовища, здоров'я населення країни та туристів, нормалізація екологічного стану планети. Ця тенденція має потужний розвиток та підтримку усіх країн світу. Важливо сприяти інтеграції екологічної ідеї в суспільстві. Отже, за допомогою екологічної концепції та підтримки з боку державних органів, можливо істотно покращити ситуацію, що склалася в країні. Сьогодні, як ніколи гостро постає задача щодо екологічної діяльності в усіх сферах життя людини. Актуальними залишаються питання щодо подальшого прийняття дій та обирання методів і законів, за якими людина буде існувати. Важливо постійно притягувати до цієї теми увагу масової громадськості, залучати до екологічної системи іноземні інвестиції, міжнародний капітал та різного роду фінансування. Готельні підприємства, що спрямовані на підкорення екологічного сегмента сучасного ринку обов'язково повинні дотримуватись базових вимог:

- економити водні ресурси та надавати проживаючим у готелі джерельно чисту воду;
- зберігати електроенергію та інші ресурси підприємства;
- забезпечувати клієнтів органічними продуктами харчування у готелі;
- застосовувати засоби чищення без шкідливих для природи компонентів;
- слідкувати за сортуванням відходів та сміття;
- проводити просвітницькі заходи для гостей та персоналу;
- будувати споруди та оздоблювати приміщення тільки екологічно чистими будівельними матеріалами;
- бути „екологічно свідомим” у всіх розуміннях цього вислову;
- надавати номери або навіть поверхи клієнтам, які не палять, тому що зараз найчастіше надають перевагу здоровому способу життя та еко-стилю;
- всебічно сприяти розвитку екотуризму.

Неможливо розвивати промисловість, автотранспорт і будь-які інші галузі без економічної зацікавленості у природоохоронній діяльності. Необхідна розробка загальнодержавних, регіональних та місцевих планів з охорони навколишнього середовища та природокористування, що неодмінно покращить загальний екологічний стан у всьому світі, екологічне здоров'я людства та допоможе уникнути катастрофічних наслідків життєдіяльності населення планети.

Література.

1. Байлик С. И. Гостиничное хозяйство. Проблемы, перспективы, сертификация: учебн. пособ. / С. И. Байлик. – К.: ВИРА-Р, „Альтерпрес”, 2001. – 208 с.

2. Байлик С.И. Гостиничное хозяйство: оснащение, ремонт, эксплуатация: учебн. пособ / С. И. Байлик. – К.: „Дакор”, 2003. – 368 с.
3. Білявський Г.О. Основи екології: теорія та практикум: навч. посіб. Білявський Г.О., Л. І. Бутченко та ін. – К.: Лібра, 2002. – 352 с.
4. Зеркалов Д.В. Правова основа енергозбереження: Довідник. – К.: Дакор, 2008. – 480 с. (серія: „Енергозбереження в Україні”).
5. Екологічні будівельні матеріали. Будівництво і ремонт. [Електронний ресурс]. – режим доступу: http://postroi.kiev.ua/ua/novini_budvnictva/ekologichni-budivelni-materiali.html
6. Екологічні готелі – інноваційна концепція гостинності / Конференція 9-10 грудня 2010 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://consumers.unian.net/ukr/detail/4896>

References.

1. Bajlyk, S. Y. (2001), Hostynychnoe khoziajstvo. Problemy, perspektivy, sertyfykatsiya [Hotel industry. Problems, Prospects, certification], VYRA-R „Al'terpres”, Kyiv, Ukraine.
2. Bajlyk, S.Y. (2003), Hostynychnoe khoziajstvo: osnaschenye, remont, ekspluatatsiya: uchebn. posob [Hotel industry: equipment, repair, maintenance], Dakor, Kyiv, Ukraine.
3. Biliavs'kyj, H.O. (2002), Osnovy ekolohii: teoriia ta praktykum [Fundamentals of Ecology: Theory and practical], Libra, Kyiv, Ukraine.
4. Zerkalov, D.V. (2008), Pravova osnova enerhozberezhennia [The legal basis for energy saving], Dakor, Kyiv, Ukraine.
5. postroi.kiev.ua (2015), “Ecological building materials. Construction and repair”, available at: http://postroi.kiev.ua/ua/novini_budvnictva/ekologichni-budivelni-materiali.html (Accessed 12 Sept 2015).
6. UNIAN (2010), “In Ukraine seeking "environmentally conscious" hotels”, available at: <http://consumers.unian.ua/368699-v-ukrajini-shukayut-ekologichno-svidomi-goteli.html> (Accessed 12 Sept 2015).

Стаття надійшла до редакції 01.10.2015 р.